

Orpheus rändab Talveaias

Nelisada aastat tagasi hakkas Itaalias kujunema uus, peadpöörivalt modernne muusikateatrite žanr – ooper.

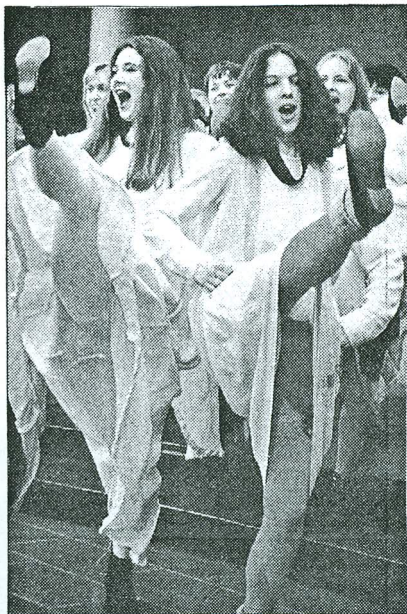
Nii esimeste kui ka paljude edaspidiste ooperiloojate lemmiktegelaseks sai Orpheus, kelle kaunis laul (kooskõlas mõtteka tekstiga) pidi mahendama kuulajate hingi ja samas väljendama kosmose harmooniat. Liiatigi oli tegelane Orpheus esimeste ooperite autoreile omamoodi õigustuseks, et ooperis esitataks teksti aina lauldes ja lauldes.

Arne Miku Orpheuse-kompositsioon – Eesti Muusikaakadeemia Ooperistuudio etendus – algas varaseimast säilinud ooperitest pärit katkenditega (Caccini "Euridice" ja Peri "Euridice", mõlemad 1600), kulges Monteverdi kuulsa "Orpheuse" ning selle Orffi-töötluse kaudu hoopis vähemtuntud ooperi, nimelt Haydni "Orfeo ed Euridice" juurde. Õhtu teine pool põhines Glucki "Orfeo ed Euridice" ja Offenbachi opereti "Orpheus põrgus" põimimisel ja vastandamisel, koraks meenutati ka Monteverdit Orffi töötluses. Lauldi itaalia, saksa, eesti ja prantsuse keeles. Stiililiselt üpris erinev materjal oli ühendatud väga loogiliselt, sujuvate üleminekute ja toredate režiilideududega. Idee teha tudengitega omamoodi Orpheuse ränd ooperiloos on juba iseenesest vaimustavalt teravmeelne.

Kasinus toetas kunsti

Arne Miku ja kunstnik Liina Undi loodud maailm sellele rännule oli rõhutatult tinglik (ooperistuudio kasinad finantsvõimalused tulid vist isegi kasuks): Talveaia laval on pingi moodi poodiumid, millel istuvad, seisavad jne kõik etenduses osalejad või need, kes on parasjagu kooriliikmed. Tudengid kannavad heledaid ürpe, kuid nagu Offenbachi kankaanimõllus (tantsujuht Mait Agu) selgub, on daamid varuks ka ahvatlevad erksatoonilised sukad. Vähesed rekvisiidid mängivad kaasa mõjuvate sümbolitena: lüüra, karjuse sau, kuningakroon (Offenbachi-stseenis on see peas Jupiteril, mõistagi tagurpidi), must leinarätik (ühe stseeni Sõnumitooja ulatab rätiku teatepulganä järgmise stseeni Sõnumitoojale).

Näis, et muusikaakadeemia üliõpilased võtsid lavastaja ja kunstniku mängureeglid hästi omaks. Kõik – nii so-

Orpheuse operetivariant: laulutudengid tantsuhoos.

MATI HIIS

"Igavene Orpheus" Estonia Talveaias.

Lavastaja Arne Mikk,
muusikajuht Ellen Maiste.
Esietendus 13. veebruar.

sündmustikule aktiivselt ja täpselt, kõik olid "mängus sees". Noortest lauljatest õhkuv tegutsemislust ja värskus kiinkisid publikule (nägin 16. veebruari etendust) ülendava elamuse, mis kinnitas idealistlikku usku loova kunstihetke mõjuväesse – see võiks ju olla ühe Orpheuse-etenduse ülim eesmärk.

Ooperit on vaja

Muusikalise külje eest hea seisnud Ellen Maiste ja Ene Rindesalu töö osutus optimismi sisendavalt tulemusrikkaks. Eriti sügava mulje jätsid Ingrid Liiv Haydni Eurydikena ja Maila Plooman Glucki Orpheusena.

"Igavese Orpheuse" lõpul, pärast bakhantlikku operetikeerist, astub meile ette veel kord Glucki Orpheus, otsides oma kuulsaaaria saatel Eurydiket... Offenbachi-Orpheus (Juhan Tralla) meenutab viiulil motiivikest muusikalist "Viiuldaja katusel" ja mängib siis viiulil väga kaunilt eespool kõlanud aaria meloodiat... Mis on kunst? Kas teda on vaja? Kes vähegi ooperist hoolib, astugu Estonia talveaeda.

KRISTEL PAPP